

Den 22. marts 2018
Sagsnr. 17-30419-000004
TVJ/

Arbejdsgruppe for kartofler- møde den 28. november 2017

Deltagere:

Kim Madsen, Søren O. Jørgensen, Søren Just, Jeppe Jørgensen, Carl Heiselberg, Christian Feder, Lars Bødker, Merete Halkjær, Johanne Ludvigsen, May Birkemose, Thomas Hundebøl, Carsten Jensen, Tine Vilbrad Jørgensen.

1. Velkomst

Johanne bød velkommen. Carsten Jensen, kontrollør, deltager i dagens møde. May Birkemose blev præsenteret som ny ansvarlig for eksport af kartofler. Jette Dau Andersen hilsete på gruppen. Jette modtager anmeldelser i styrelsen.

2. Orientering fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen og Fødevarestyrelsens laboratorium

a) Status for implementering af plantesundhedsforordning og kontrolforordning

LBST præsenterede status for arbejdet med implementering. Arbejdet i de fem projektsport er sat i gang. Det er hver for sig store opgaver, og flere af dem kræver grundigt forarbejde og analyse inden et resultat kan præsenteres. I flere spor er involvering af interessenter vigtig. der er. Brancherne har meldt medlemmer ind til de to ad-hoc arbejdsgrupper til UFPP, som er følge grupper for hele projektet:

1: Modeller for risikobaseret plantesundhedskontrol og for gebyrmodeller.

2: Operatørernes kompetenceprofiler og efteruddannelsesbehov.

Fra kartoffelerhvervet deltager Lars i begge grupper.

Ad-hoc arbejdsgruppen for risikobaseret plantesundhedskontrol og gebyrmodeller forventes indkaldt først i det nye år med henblik på en snak om kontrolmodel. Kontroller vedrørende certificering, hører ikke under ny kontrolforordning, og derved vil den nye kontrolmodel som udgangspunkt ikke omfatte marksyn, partikontrol m.m. med henblik på certificering. Kontrol af karantæneskadegørere er omfattet af ny kontrol forordning. Det er en udfordring som LBST arbejder med, idet LBST udfører markyn og syn for karantæneskadegørere samtidig med henblik på at partiet kan påsættes plantepas/certificeringsmærke.

b) Status for digitalisering af ordninger

LBST præsenterede tre igangværende projekter: elektronisk anmeldelse af jordprøver, elektronisk anmeldelse af marksyn, og elektronisk anmodning om eksportcertificater. Alle jordprøver anmeldes i denne sæson via tast selv. Således vil reglerne om kartoffelfrie år og krav til reduceret jordprøvetagning blive elektronisk kontrolleret. Marker hvorpå der findes kartoffelcystenematoder, registreres på IMK markkort. Avler kan se på sin anmeldelse, om en mark er prøvetaget, da den i så fald markeres gul og ikke længere kan ændres.

Jævnfør erhvervets tilbagemeldinger m.h.t. elektronisk anmeldelse, har avlere både gode og dårlige erfaringer. Nogle oplever det tager lang tid at logge på, at marker

ikke kan anmeldes, selvom reglerne er opfyldt, nogle vurderer ressourcerne er bedst brugt på at lade en konsulent anmelde og andre bruger kort tid på at anmelde mange ha og er glade for de ikke skal bruge tid på at få underskrifter ved anmeldelse af forpagtede arealer. Det er vigtigt at man kan få hjælp, når anmeldelsen driller, da det kun er én gang årligt marker anmeldes.

LBST er klar over irritationsmomenterne, og arbejder hård på at løse dem. LBST har hjulpet alle der har henvendt sig med problemer, med at komme videre og foreslog, at lave et FAQ ark med løsning af de oftest opståede problemer. Det er vigtigt, hvis få enkle tiltag kan flytte en dårlig oplevelse til en god oplevelse. LBST kundecenter og Plantetilsyn kan kontaktes hvis ansøger går i stå under processen, og via telefon vejledning er det lykket at indsende ansøgning.

Erhvervet mindede LBST om, at erhvervet ønskede at blive orienteret om anmeldte og prøvetagne ha.

Elektronisk anmeldelse af marksyn forventes fra året 2018, også at ske elektronisk via tast selv

LBST meddelte, at elektronisk bestilling af certifikater er så langt, at LBST kan involvere kunder i pilotprojekt, herunder Danespo og Unipatatas. Certifikatet er ikke elektroniske det er kun elektronisk bestilling.

2c) Orientering om vedtagelse af udformning af plantepas

Efter at Kommission har haft forslag i høring hos erhvervene, er der tidligere i november vedtaget et format for det nye plantepas, som skal som bruges fra den 14. december 2019. Format skal jf. plantesundhedsforordningen være besluttet senest den 14. december i år. Endelig beslutning foreligger endnu ikke på skrift, og er således heller ikke oversat til dansk.

Format for det nye plantepas er for læggekartofler især interessant for kombinationen af plantepas og certificeringsmærke.

Kort skitseret er kravene til plantepas:

Øverst trykt EU-logo, "Plantepas" skrevet på engelsk og dansk samt PZ ved omsætning af beskyttede zoner, og derunder certificerings oplysninger.

Der er ingen krav til størrelse på plantepas eller skrift, skrift typer m.m., ud over at det skal være læsbart.

LBST har i forhandlingerne ønsket så stor fleksibilitet som mulig.

Der er en overgangsordning, for så vidt at partier påsat plantepas før 14. december 2019 må omsættes til december 2023, men det er en udfordring, at de nye plantepas regler træder i kraft den 14. december 2019 over nat, der er således ikke en periode, hvor nye og gamle plantepas parallelt kan anvendes. Erhverv henstillede til, at der findes en praktisk løsning på dette. LBST oplyste, at andre EU-lande, overvejer i en periode, at anvende plantepas, der opfylder både de kommende og de nuværende plantepas regler.

LBST mindede om, at der fremover er to plantepas: et udenfor og et indenfor beskyttede zoner.

Erhverv ønsker at fortsætte med nuværende størrelse på plantepas. LBST tilføjede, at det forudsætter, at de krævede oplysninger kan rummes inden for det nuværende mål. LBST vil informere yderligere om udformning af plantepas.

d) Orientering om det svenske fund af *Meloidogyne* og kartoffelbrok

LBST orienterede kort om fund af Rodgallenematod, *Meloidogyne Chitwodi* i Sydsverige, i Blekinge nær Sölvesborg, i en del af en mark med kartofler til stivelse.

Omfanget af udbrud er ikke kendt, ligesom Sverige ikke har oplyst kilde til smitte. LBST spurgte til erhvervets overvejelser omkring dette fund og den mulige risiko for smitte spredes til Danmark.

Erhvervet efterlyste metoder til at leve med karantæne skadegørere som rodgallenematod. LBST nævnte, at rodgallenematod er en karantæneskadegører og derfor skal der iværksættes kontrolforanstaltninger ved fund.

Der blev udtalt frygt for økonomisk belastning som følge af fund i Sverige og det blev oplyst, at i Nederlandene findes smitte i et stigende antal prøver. Det vækker bekymring, fordi der købes læggekartofler fra NL. Erhvervet mente, der generelt er der behov for at informere især konsumavlere om betydning af rodgallenematoder og gøre dem bevidste om at imødegå smitte, især i forbindelse med indløb af læggemateriale.

En generel snak om, at det med hensyn til smitte af jordbårne sygdomme er bedre at indføre miniknolde til opformering end at indføre de lavere klasser til videre opformering eller til brugsavl. Et muligt erhvervskodeks for krav ved indførsel af miniknolde og PBTC materiale blev nævnt.

LBST nævnte desuden fund af kartoffelbrok i Sverige og fund af brunbakteriose i læggekartofler i Nederlandene.

e) Orientering om *Epitrix* – ændring til hasteforanstaltninger

Ved seneste møde i Stående Komite, er de gældende hasteforanstaltninger m.h.t.

Epitrix ændret på ét væsentligt område, således at symptomer på knolde på tilstedeværelse af *Epitrix*, såsom gnave gange, gallerier, medfører samme restriktioner, som fundet af selve *Epitrix* larve eller bille.

Det skyldes, at erfaring fra lande hvor *Epitrix* findes, tydeligt viser, at symptomerne er entydige og helt sikre til at identificere *Epitrix*. LBST vil ændre bekendtgørelsen.

f) Orientering om præbasiskontrollen

LBST forventer at annoncerer udbud af præbasismarksyn på udbudsportalen 1. januar. Næste sæson forventes marksyn udført af den valgte leverandør, der vinder udbuddet.

LBST vil arbejde på at designe udbuddet således, at LBST og avlerne får de bedste vilkår til den rette pris.

g) Orientering om overvågning for brok

Der er ikke fundet kartoffelbrok ved overvågning i 2017. LBST har udført overvågning for kartoffelbrok i en radius på 15 km omkring Brande, på marker udvalgt på grundlag af indhentede oplysninger om avl af kartofler i 2017, og sædskifte. 411 ha blev udvalgt til overvågning. Marker undersøgt helt eller delvis ved visuelt syn. Undersøgt i alt 77 marker. Erhverv mindede LBST om at give avler besked om resultat efter kontrol.

h) Orientering fra Fødevarerstyrelsens laboratorium

Fødevarerstyrelsens laboratorium meddelte, at alle virus undersøgelser er gennemført, og laboratoriet vurderer, at fund er på samme niveau som sidste år. Laboratoriet er i gang med bakterieanalyser, og regner med at overvågnings resultater kommer inden jul.

Merete deltog i seneste EPPO nematodpanel, der besøgte Nederlandenes referencesamling for nematoder i Wageningen der bl.a. forsker i bestemmelse af nematoder. EPPO koordinerer disse referencesamlinger.

i) Orientering fra UNECE møde om bl.a. True Potato Seed

LBST orienterede kort fra seneste UNECE møde herunder besøg i forsøgsmarker med kartofler dyrket på kartoffelfrø udsået samme år i drivhus og efterfølgende plantet ud.

3. Orientering fra Erhvervet

KMC præsenterede sine erfaringer med Global Gap certificering. Oprindeligt kom krav om certificering fra en kunde. Erfaringen med certificering er, at avlere der certificeres først at tøvende, men at synet på fordele ved certificering ændres, bl.a. som følge af erfaring med, at andre myndigheders kontrolbesøg lettes efter certificering, da størstedelen af certificeringen vedrører dokumentation for at lovgivning følges.

KMC benytter sig også af gruppecertificering, hvor det ikke er hele bedriften der er certificeret, men alene processerne der vedrører leverancer til KMC. Systemet er skabt til fødevarer og ikke til plantesundhed.

4. Drøftelse af partikontrol forud for omsætning og eksport

LBST ønskede at drøfte partikontrol i forbindelse med eksport. Eks ved eksport til Ægypten, ser kontrollør kun lille del af råvare, men skal stå inde for kvaliteten af hele partiet. I andre tilfælde ser kontrollørerne avl igen og igen hvor der overhovedet ingen problemer er. Spørgsmålet er, om der kan fokuseret mere på partier, hvor der er registreret problemer, eksempelvis kan avler allerede have lave deres egne registreringer for avlen, eller virksomhedernes resultater fra egenkontrol kunne anvendes til at vurdere omfanget af den officielle kontrol.

Nogle virksomheder syner alt selv, men der føres ikke registreringer, heller ikke fra avler, så data kan ikke anvendes.

LBST foreslog ved eksport til Ægypten, at lave et syn lignende Algeriet altså syne de første 250 hkg kartofler og skære de 200 knolde. Det kan lige så godt være syn af færdigvare og det er en lille kontrol.

Erhverv var enig i at det var en mulighed der kan afprøves for næste sæson, forudsat at kontrollen ikke fordyres.

5. Eventuelt

Erhvervet gav eksempler på fejlklassificering for 2017 avlen, eksempler på avlskontrolrapporter og analysecertifikater der er sendt til de forkerte. LBST er bekendt med, der er sket fejl, bestræber sig på at forbedre dette og henstillede til altid af kontakte styrelsen i sådanne tilfælde.

Lars foreslog en task force gruppe bestående af eks. sortsrepræsentanter, der har viden om sorter også fra andre lande, kontrollør m.m. som "ressource personer" i tvivlstilfælde ved præbasiskontrollen.

Søren spurgte hvad de administrations omkostninger som er angivet på regningerne dækker, og nævnte, at der er angivet 1 time pr. rekvireret kontrol? LBST sender forklaring med referat osv er: Ved rekvireret jordprøvetagning, partikontrol og anden prøvetagning, er der på LBST faktura 1/2 time, der dækker administrativ kontrol. Den 1/2 timer dækker modtagelse og gennemgang af dokumenter fra kontrollen, udfærdigelse og godkendelse af fakturagrundlag og indtastning og udsendelse af faktura.

Fremover holdes to årlige møder i gruppen.
Næste møde er den 21. marts hos SEGES (Mødet er efterfølgende udsat den til 16. april).